

SPOKU

Vald läheb üle uuele toetuste taotlemise ja menetlemise süsteemile

Loe lk 2

VII aastakäik RAKVERE VALLA AJALEHT

Juuni 2024 • Nr 6 (78)

RAKVERE VALLA Sõnumid

Üks pisike Õnn astus majja

SIIRI SAARMETS
kultuurinõunik

Emadepäeva eel on Rakvere vallas kenaks traditsiooniks kinkida kõige pisematele vallakodanikele nimeline hõbelusikas. Seekord oli lusikasajaid kakskümmend. Lisaks lusikale anti üle ka värskelt trükist tulnud Eesti Laste Kirjanduse Keskuse ja Kultuuriministeeriumi poolt välja antud tore kogumik „Pisike puu“.

Väike lapsuke muudab armastuse tugevamaks, päevad lühemaks, ööd pikemaks, kodu rõõsamaks ja loob tulevikku, mille nimel tasub elada. Kallid vanemad, jätkugu teil rõõmu, kannatlikkust ja piiratud armastust nende pisikeste särasilmade kasvatamiseks.

FOTO: REELIKA KIRSIPUU

Juhtorganid said paika

25. aprillil kogunes valla noortevolikogu 3. koosseis esimest korda. Tähtsamaks päevakorrapunktiks sellel koosolekul oli juhtkonna valimine.

Noortevolikogu esimeheks valiti noortevolikogu staažikas liige Mait Sander Nõlvak, aseesimeheks Agnes Hõõvelson ja sekretäriks Sten Sokko.

Volikogu tööst ja ootustest noortevolikogule rääkisid vallavolikogu esimees Peep Vassiljev ja vallavanem Maido Nõlvak, kes ühtlasi õnnitlesid värsked juhtkonnaliikmeid ning soovisid kõigile uutele liikmetele jõudu ja tahtmist noorte hääli kuuldavaks teha.

Omaparvelindude kolmas aastaring

Vanad inimesed teavad rääkida, et suured linnud kannavad lennates oma tiibade all väikeste lindude unistusi – kõrgele lennata, punuda pesa, kasvatada suureks pojad, õpetada poegadele oma laulu. Sellest on toredasti kirjutanud Helle Laas raamatus „Väikeste lindude laul“.

Suve hakul täitub Omaparvelindudel kolmas aastaring. Endiselt saame kord kuus kokku vaatamata ilmale ja aastaajale. Hakkama on saanud nii tuisu kui lumevaba lausjääga, vihma ja pakasega, sest just selliseid lennuolusid saime kogeda. Muidugi head lennuilma oli ka. Rõõmuga tuldi kokku, sest taaskord sai laulda, millelegi tähtsale ja toredale kaasa elada või lihtsalt sädistada näiteks sünnipäevalaste maiustustelaua ümber. Sageli oleme meenutanud seda, kuidas väikeste lindudena oma unistused suurte lindude tiibade alla usaldasime ise tasapisi lendama õppides. Kallite lapsepõlvemälestuste heietamisel kogeme alati suureks kasvamise lugude olulisust.

Oleme sel aastal meele pidanud kahte kuldpulmapaari, õnnitlesime juubilare ja hällipäevalapsi. Kingituseks sai iga tähtpäevaline linnupildiga märkmiku. Peagi on ka märkmikuring täis. Uued liikmed – sel aastal suisa kolm – on meiega sulandu-

nud, nende nimesaamise lood on kuulatud ja nende lemmiklaulud läbi lauldud. Meie read on täienenud, aga ühte bussi mahume kõik veel lahedalt ära.

Sügistalvel kohtusime Rita Uuetalu ja Peep Vassiljeviga. Noelraviarst Rita tutvustas Hiina meditsiini olemust ja tervendavaid võimalusi. Hommikutesse sobivat vereringet ergutavat harjutustikku tegime hoolega kaasa. Peep vallutas meie tähelepanu ja huvi isiklikult kogetuga, mis saadud Siiditee reisilt. Suur tänu külalistele oma teadmiste, aja ja energia jagamise eest!

Selle aastaringi omaparaks kujunes tähtpäevade tähistamine veidi teistmoodi. Rõhutasime päeva tähtsust silmas pidades rohkem riie-tuse osakaalu ja otsisime põnevaid seoseid ajalooliste faktide ja traditsioonide vahel. Jätkasime viktoriinide läbiviimist, aga ka nii, et igaüks sai ise kodus küsimusi ette valmistada. Näiteks oma kodukohta kohta.

Kadripäeval olime kõik valges riietuses, jõulupeole oli lubatud tulla vaid punaste mütsidega, vabariigi sünnipäeval olime kas sinimustvalges või rahvariideis.

Naisepäevapidu toimus kübara ja roosiga rinnas. Pillimees Aare Hein oli üllatus külaline ja meie omad Näpi

Lustilised, kes just sel päeval oma nimele kinnituse said, tegid naistele pühendatud peo säravaks! Aitäh, Aare! Sinu pillimehe karjäärilugu koos piltidega oli huvitav kuulata-vaadata.

Naljapäeva tähistasime küll aprilli keskel, aga väljavalitud naljad on naeruteraapia eest igal ajal. Nalju sai räägitud ka enda elust. Terapeute uskudes saime justkui tund aega sörkjooksu tehtud, sest üks tund naerda olevat tunnise jooksuga võrdne. Tegelikult naersime sel päeval rohkemgi ja argipäevapinged, nagu naeruteraapias lubatud, said maandatud.

Kevade alguse puhuks mõeldud lemmiklindude rubriik oli ka tore idee, sest pilte, laule ja luuletusi lindudest jätkus mitmel tasandil. Ja teadagi, kui jutt läheb lindude käitumisele, on uusi faktiüllatusi alati oodata. Isegi tuttavate tempudega kägu suutis üllatada sellega, et eelistab muneda oma muna just selle linnuliigi pessa, kus ta ise üles kasvatati. Kas seda nüüd uskuda, on iseasi.

Meie esimene pildialbum on saanud täienduse paljude fotodega, mis jäävad meenutama Omaparvelindude selle hooaja kokkusaamisi. Ühispiltide tegemine ürituse lõpul tekitab endiselt elevust – et pildile jääksid kõik avatud silmil ja naerulsui. Selle

Naistepäevapidu koos pillimees Aare Heinaga.

FOTOD: KAJA ALTERMANN

eesmärgi saavutamine vajab edasist harjutamist. Üks album sai täis ja tuleb osta uus.

Kui hooaeg algas septembris Palmse mõisa külalistamisega, siis hooaja lõpetab väljasõit juunikuus Võsule. Läheme külla Võsu Meelespea seltsile, kes sai märtsis 30 aastaseks. Seda üritust oleme mõlemapoolselt kaua planeerinud. Võimalus minna ka mere äärde hoiab meeled eelil.

Näpi Lustiliste üle oleme samuti uhked. Viis laululembelist naist meie seast tegid maakonna rahvamuusika üritusel meelde jääva laulutiru! Nende elurõõm, mis igast rütmikast loost peegeldub, on nakkav. Omaparvelindudele on nüüd pühendatud ka oma marss. Ja siit sai alguse mõte, et igal meist peaks

Harjutust alga!

olema rütmipill tagataskust võtta. Selle idee me teostame mõeldes Meelespea seltsiga kohtumisele ja augustis toimuvale Lorilaulude festivalile (Uhtna naisseltsingu kutsel). Kirjanik Helle Laas arvas ühes oma loos, et linnud laulavad vahel ka lihtsalt lustist, sest pikk talv on ju möödunud ja kodukoht taas lilli ning

putukaid täis. Suvekuudel peaks neid kõiki veel küllaga jätkuma.

Taaskord aitäh meie tegevuste soosijatele ja toetajatele, eestvedajatele, küllakutsujatele ning vastuvõtjatele. Meie tänutunne on suur ja siiras!

Uute kokkulendudeni!

KAJA ALTERMANN

Hääletades sa otsustad

ARNE KOITMÄE
Riigi valimisteestuse juht

9. juunil toimuvad Euroopa Parlamendi valimised. 27 liikmesriigi kodanike valik paneb järgmiseks viieks aastaks paika 720 parlamendiliiget, kes hakkavad tegema otsuseid, mis mõjutavad meie kõigi igapäevaelu. Eestist valitakse Euroopa Liidu esinduskoosseisu seitse liiget.

Valimisperiood kestab 3.–9. juunini, hääletada saab nii jaoskonnas kui ka elektrooniliselt. Euroopa Parlamendi valimised erinevad teistest Eestis toimuvatest valimistest selle poolest, et osaleda saavad nii Eesti kui ka teiste Euroopa Liidu liikmesriikide kodanikud. Hääletada ja kandideerida saab seejuures ainult ühes liikmesriigis.

Hääletada saab üle Eesti
Nii nagu enamikus liikmesriikides, on ka Eestis neil valimistel üksainus valimisringkond, mis hõlmab kogu Eestit. See tähendab, et kõik valijad saavad üle Eesti valida kõigi üles seatud 71 kandidaadi vahel. Valimisjaoskondi on tänavu 378. Tänu 2021. aastast kasutusel olevale elektroonilisele valijate nimekirjale ja ühele valimisringkonnale, saab anda oma hääle ükskõik millises hääletamisruumis üle Eesti. Eelnevalt tasub siiski üle kontrollida, kas kehtiv isikut tõendav dokument on kaasas. Hiljemalt 30. mail saab iga valija kas e-posti või posti teel teabelehe hääletamisruumide ja hääletamisaja teabega.

Kel on aga näiteks haiguse tõttu keeruline valimisjaoskonda kohale minna ja e-hääletada kas ei taha või ei oska, saab endale valimiskasti koju tellida. Taotlus selleks tuleb esitada telefoni teel kohaliku omavalitsusele reedel, 7. juunil või laupäeval, 8. juunil vahemikus kella

12–20 või valimispäeval, 9. juunil kell 9–14. Täpsemat info leiab samuti valimiste teabelehel.

E-hääle kohalejõudmist saab kontrollida

Eelhääletamine ja elektrooniline hääletamine kestab 3.–8. juunini. Eelhääletada saab kuue päeva jooksul igas vallas ja linnas vähemalt ühes valimisjaoskonnas kella 12–20. E-hääletamine kestab esmaspäevast kuni laupäeva õhtu kella 20 välja.

Euroopa Parlamendi valimised

Euroopa Parlamendi valimiste nädal kestab 3.–9. juunini 2024. Valimispäeval, 9. juunil toimub hääletamine kella 9–20.

E-hääletus algab 3. juunil kell 9 ja kestab ööpäevaringelt kuni 8. juunil kell 20. Valimisjaoskonnas kohapeal saab hääletada kogu valimisnädala jooksul. Rakvere vallas on avatud üks valimisjaoskond. Hääletamisruum asub kõigil eelhääletamise päevadel ja valimispäeval **Sõmeru keskusehoones** (Kooli 2, Sõmeru alevik).

Jaoskonna telefoni number valimisnädalal on 5888 7200.

Jaoskonnakomisjoni koosseis: esimees Tiia Jüriso, liikmed: Anneli Saaber, Annely Elhi-Toming, Einike Einberg-Viirik, Eneli Baumann, Helle Lemberg, Kristi Palu, Margit Karinõmm, Mariliis Aaver, Siiri Kohver. Asendusliikmed: Krista Rõõm, Rein Jüriso.

Jaoskond korraldab hääletamist ka kodus ja vajadusel asukohas (kinnipidamiskohas, haiglas ja ööpäevases hoolekanduasutuses). Kodus ja asukohas hääletamiseks tuleb vallavalitsusele või jaoskonnakomisjonile eelnevalt esitada taotlus. Taotluse saab esitada kirjalikult või telefoni teel.

EUROOPA PARLAMENDI VALIMISED 2024							
E	03.06	T	04.06	R	05.06	N	06.06
EELHÄÄLETAMINE				VALIMISPÄEV			
Elektrooniline hääletamine				... L 20.00			
E 9.00 ...				Kõikides jaoskondades hääletamine 12.00 - 20.00			
Keskuste jaoskondades hääletamine 12.00 - 20.00				Kõikides jaoskondades hääletamine 9.00 - 20.00			
				Kodus hääletamine 9.00 - 20.00			

Rakvere Valla Sõnumid
Rakvere vallavalitsus Kooli 2, SÕMERU Lääne-Virumaa
Tel 329 5944
vallavalitsus@rakverevald.ee
Toimetaja: Annika Aasa
tel 5665 8704

Kaaskirjutaja: Sirje Rebane
tel 517 5262
Materjale saab saata iga kuu 20. kuupäevaks
rakverevallasonumid@gmail.com
leht internetis:
www.rakverevald.ee

Kõik ajalehes Rakvere Valla Sõnumid avaldatud artiklid, fotod jm materjal, on autorikaitse seadusega kaitstud. Nende avaldamine ilma toimetuse nõusolekuta on keelatud. Artikleid tsiteerides või refereerides tuleb alati säilitada viide algallikale ja autorile.

Puursüdamikke uudistamas

SIIRI KOHVER
abivallavanem

Rakvere vallavalitsus käis 17. mail külas Kadrina vallas Arbaveres asuvas Eesti Geoloogiateenistuse (EGT) Arbavere uurimiskeskuses. Keskus on oluline varakamber Eesti maapõue rakendus- ja teadusuuringute läbiviimiseks. Arbaverre on rajatud neli kaasaegset puursüdamikuhooldat ja teadusmaja, mis koostöös Eesti Geoloogia Seltsiga said nimetahvliid väärivate geoloogide Elsa Amalie Rosensteini, Heldela Tederi, Elga Mark-Kuriku, Anne Põldvere ja Väino Puura järgi. Arbaveres on hoiul ka varasemalt kogutud õhikud ja käsipalad. Õhikuid on kokku 18 367, millest sette kivimite omasid 7967 ja kristalsete kivimite õhikuid 10 400. Lisaks neile on

Puursüdamike hoidla Arbaveres.

FOTO: SIIRI KOHVER

Arbaveres hoiustatud ca 1500 lihvi aluskorra maagistunud intervallidest. Puursüdamike efektiivseks uurimiseks hankis EGT 2022. a puursüdamiku-skänneri, mis paigutati samuti Arbaverre ja võimaldab puursüdamikku automaatselt pildistada, määrata selle magnetilist vastuvõtlikkust ning XRF-seadme abil ka keemilisi elemente etteantud vahemiku järel.

Eesti Geoloogiateenistus on Kliimaministeeriumi hallatav riigiasutus, mille tegevusvaldkond on geoloogiline kaardistamine, teadus- ja arendustegevus, geoloogilised alus- ja rakendusuuringud, geoloogilise teabe säilitamine ja kättesaadavuse tagamine, riigiasutuste nõustamine ning avalikkuse maapõuealane teavitamine. Arbavere uurimiskeskuses tutvustasid vallaametnikke-

le oma igapäevaseid töid ja tegemisi geoinformatsiooni, maavarade, hüd- ro- ja keskkonnageoloogia, meregeoloogia ja geofüüsika ning maapõueenergeetika osakonnad. Lubasime olla edaspidiselt tihedas kontaktis ja teha teavitustööd Rakvere valda puudutavate arengute osas.

5 võimalust, milles saan sind aidata

Saame tuttavaks – val- la sporditööspetsialist MARCO AITMAN.

Marco on üles kasvanud ja elanud Lääne-Virumaal, millest viimased 20 aastat Haljas. Ta on kolme lapse isa, kellest üks koolilaps ja kaks käivad lasteaias.

Sport on Marcot saatnud kogu elu. Peamiselt on ta mänginud korvpalli, sekka ka jooksmist ja suusatamist. Pärast põhikooli hakkas spordiklubi koosseisus tegelema sporditöö korraldamisega, mida teeb siiani. Lisaks tööalasele sporditöö korraldamisele aitab ta kaasa Haljas laste korvpalli edendamisele.

Enne Rakvere valda sporditöö spetsialisti ametikohale tööle asumist töötas ta kaheksa aastat samas valdkonnas Haljala vallas. Nüüd on võimalus oma kogemusi

ja oskusi rakendades panustada Rakvere valla spordiellu. Marco peamiseks sooviks on teha koostööd valla haridus- asutuste ja kogukondadega, et üheskoos spordiharjumust rohkemate inimesteni viia.

Milles saab Marco meid aidata?

Spordivõistluste korraldamisel – erinevate võistluste korraldamisega loodan pakkuda võimalusi leida igaühel just temale sobiv ala ja tulla end proovile panema.

Ideede elluviimisel – koostöös kohalike kogukondadega olen omalt poolt toeks erinevate liikumisürituste korraldamisel.

Liikumisharjumise kujundamisel – aitan korraldada erinevatele vanusegruppidele mõeldud tegevusi, et tervislikuma eluviisini jõuaksid võimalikult paljud – lastealastest vanaemadeni.

Maakondlikud sündmused – olla osa maakondlikest koostööprojektidest, et suursündmused ka edaspidi Rakvere valda jõuaksid. Lisaks osalemine omavalitsuste tali- ja suvemängudel.

Spordiobjektide hooldused – olen abiks väljakute korrastamisel, kavandamisel ja teostamisel, et meil kõigil oleks turvaline ja sobiv koht sporti teha.

Uuendame elektroonilist toetuste taotlemise ja menetlemise süsteemi

MARIO MIKVERE
vallavalitsuse IT-nõunik

Vald on käivitamas valla kodanike ja ametnike jaoks uutset elektroonilist toetuste taotlemise ja menetlemise süsteemi. Tegemist ei ole jalgratta leiutamise, süsteem on ennast juba tõestanud ja edukalt kasutuses mitmes teises KOVis. Lahendus kannab nime SPOKU ja selle käivitamine võib võtta lihtsalt natukene aega, et nii kodanik, kui ka ametnik sellega ära harjuks.

Süsteemi eesmärk on lihtsustada taotlemist ja kiirendada omavalitsuse

ametniku tööd ning muuta KOVi töö võimalikult läbi- paistvaks. Sisselogimine ja digitaalne allkirjastamine käib ID-kaardi, Mobiili-ID ja Smart-IDga. Mis teeb aga süsteemi eriliseks on see, et see on turvaliselt reaalajas ühendatud mitmete riiklike registritega (Rahvastikuregister, Äriregister, Maa-amet, EHIS jt) ning tagatud on andmete õigsus ja kontroll. Veebivormidel on kasutatud eelseadistatud automaatkontrolle (nt sissekirjutus, vanus, isikute vaheline seos jt), mis teeb taotleja jaoks taotlemise mugavamaks ja ametniku jaoks menetlemise kiiremaks. Täna on süsteem mõeldud kasuta-

FOTO: WWW.PEXELS.COM

miseks pigem arvutis, kuid igapäevaseid lihtsaid veebivorme saab edukalt täita ka nutiseadmetes. Esimesel sisenemisel keskkonda, palutakse kasutajal täita profiil oma andmetega, et

igal järgneval korral oleks taotlust veelgi lihtsam esitada. Samuti ei tasu nüüd ka ehmatada, et kõik läheb üle digitaalseks, võtame endiselt vastu ka paber- kandjal olevaid avaldusi.

Rakvere valla noortekeskuste ühine Volbriõhtu

LILIAN LOIT
Lepna noortekeskuse
noorsootöötaja

30. aprillil kogunesid Sõmerule väikesed ja suured nõiad igast Rakvere valla piirkonnast. Toimus Rakvere valla ühine noorte korraldatud Volbriõhtu. Ettevalmistused algasid juba varakult, mõeldi kostüümidele ja meisterdati omannolised nõialuud, millega sai uhkustada paraadil ja mängida nõiamaänge.

Nõidade paraad liikus suure lärmi ja vilega Sõmeru sooringile, kus anti nõiavanne. Lõkkel valmis nõiajook, kuhu igaüks sai pihustada tükikese maagiat ja lugeda ussisõnu. Enne mäele minekut võis võtta oma tunde ja südametunnistuse järgi nõiavitamiine, et oleks jõudu ja jaksu mägi vallutada. Mäe otsas said kõik nõiad omavahel tuttavaks nagu ikka - kisamise

teel. Häälepaelad lasti valla ka selleks, et kõik nõiad teisel pool maakera samuti meid kuuleksid.

Nõidadel tuli lahendada erinevaid ülesandeid, osata lugeda sala- ja ruunikirja, toimusid nõidade meeskonnamaängud, osaleti kella mängus ehk nõidade kohtingul, tantsiti nõiataitsu ja osaleti luudade kaugusviskes. Luuaseljas lendamine teeb lõpuks kõhu tühjaks, uut energiat sai grillburgerit süües. Avastasime, et üks ülemeelik nõiaprova oli peitnud meie magusaampsud kuskile loodusesse, märksõnaks maastikufoto ja kui soovid, otsi üles.

Õhtule panime punkti, kus igaüks sai sõna sekka öelda. Kuna arvamusi oli seinast seinast, siis kokkuvõttes võib öelda – äge volbriõhtu oli! Ilmataat kinkis meile mega ilusa ilma ja lõbu ja tralli jagus kauaks.

Nõidade mäe vallutus.

FOTO: MARGIT MARTINS

Volbriõhtuks ettevalmistused tehtud ja nüüd peole.

FOTO: LILIAN LOIT

Sõmeru noortekeskuse perepäev

LILIAN LINDMÄE
Sõmeru noortekeskuse
noorsootöötaja

Maikuu esimesel laupäeval toimus Sõmeru noortekeskuses perepäev, mille eesmärk oli tuua pered kodust välja, et vanemad koos lastega veedaksid üheskoos tegusalt aega.

Käelise tegevuse töötubasid haldasid Rakvere valla noorsootöötajad. Iga küllaline sai kasutada oma loovust ning valmistada omanäolise emadepäevakaardi või nõtela-niidi abil pisikese kaisulooma meisterdada. Värvikirevate näomaalingute asemel pakkusime välja võimaluse lasta endale *tattoo*-sid teha, mis nägid välja päris ehedad.

Maadlustrenni saali hõivas Mart, kes pakkus kõigile huvilistele võimaluse ronida mööda kaste kõrgustesse. Kogu ettevõtmine oli turvaline, sest ronija küljes olid turvatraksid ning kui kastid kukkusid alt ära, siis jäadi turvarihma külge rippuma ning juhendaja lasi ronijad tasakesi maapinnale tagasi. Paljudel oli selline ronimine esmakordne kogemus. Ei puudunud ka omad hirmud, – kes kartis kõrgust, kes kukkumist, aga inimesed ületasid oma hirmud ning peale esimest korda taheti uuesti proovida, sest midagi jubedat ju tegelikult ei olnud.

Erilise elamuse pakkus külalistele lasketiiru huviring, mis toimub tavapäraselt noortekeskuses paaril korral nädalas. Kuna paljud ei jõua õhtuti peale tööd sinna tulla – kõigil omad tegemised - oli nüüd soovijatel võimalus teha tutvust õhkrelvaga. Laskmisel tuleb jälgida, et sul oleks õige asend, täpsus ja sihtimisvõime on parem, kui sa hingad rahulikult, unustada ei tohi ohutust. Nii mõnigi avastas enda jaoks uue hobi, millega võiks tegeleda.

Tühi kott ei seisa kaua püsti! Kosutust pakkus noortekohvik. Kaks aktiivset Sõmeru noort ning kodundusringi juhendaja Rita toimetasid leti taga. Valikus oli kõigile midagi – kes tahtis midagi soolast, kes tundis, et vajab magusat. Hakkajad noored soovisid, et kohvikulett oleks mitmekesine ning nägid ise vaeva erinevate küpsetiste valmistamisega.

Erinevaid töötubasid juhendasid ka kutsutud külalised.

Rõõmu Tehas pakkus palju erinevaid võimalusi perega vaba aja sisustamiseks. Meil avanes võimalus erinevate rollimängude kaudu saada teadmisi näitlemisest. Selgus, et näitlemine pole tegelikult üldse nii lihtne, sest laval olles tuleb osata kuulata kaasnäitlejat ning oluline on ka lavaline liikumine.

Tai Chi treenerid jagasid meiega oma teadmisi võitluskunstist. Vana-Hiinas usuti, et *taiji*-harjutused tasakaalustavad inimeses *yin-yang* energiat. Taiji eesmärk on energiakanalite puhastamine ja korrastamine, jõu kogumine ning vaimne kirkastumine. Hiinal on pikk võitluskunstide ajalugu. Seal ühendati võitluskunstide treenimine tervise toetamisega. Chi abil ollakse tugev nii kehalt kui vaimult. *Taiji* on iidne sisemine võitluskunst – rajanedes lõdvestusel, pehmusel ja seostatud hingamis- ja vähendab regulaarse ja korrektse harjutamise korral stressi, parandab füüsilist vormi, kontsentratsiooni ja üldist heaolu ning tugevdab keha – ja seda kõike ilma suure pingutuse ja vigastuste riskita. Üheskoos tehti läbi ka erinevaid baasharjutusi.

Mõnusat hingeosutust pakkus Kerli Kaaleste, keda tuntakse läbi Lumi teraapia, mis pakub sotsiaalset kui tööalast rehabilitatsiooniteenust. Kerlil on palju erinevaid hobisid, aga ühest hobist on kasvanud välja tõeline kirg – see on heliteraapia. Nii juhtuski, et Kerli pani terve noortekeskuse helisema. Läbi erinevate pillide on võimalik õppida kuulatama, avastama, tunnetama ja taasaratama hingerahu ja eneseusku, sest kesken duses positiivsele, loome

Kingitus emale. FOTO: LILIAN LINDMÄE

endale rõõmu. Kõik huvilised said ise proovida erinevaid instrumente: gong, erinevad helikausid, djembe, tingša jne. Oli tõeliselt rahustav muusikaline teekond.

Rõõm oli näha Sõmeru põhikooli särasilmseid tantsutüdrukuid – ei mingit esinemishirmu – ning nende hoogne tants pani ka publiku jala tatsuma.

Seekord oli siis selline perepäev ning igaüks leidis omale midagi. Küllastajate soe tagasiside andis hea enesetunde ning uut energiat. Õhku visati ka mõte, et perepäevast võiks saada traditsioon, nüüdseks see mõte ketraab ja ketraab peas ...

Aitäh kõigile külalistele, kes leidsid oma päevas selle aja, et seada sammud noortekeskusesse ning võtta osa ühisest ettevõtmisest!

Suur aitäh kõigile töötubade juhendajatele ning külalisesinejatele, kes andsid oma panuse!

Tegemised Pääsusilma lasteaias

MARGIT KUKOR
Sõmeru lasteaiad Pääsu-
silm õppealajuhataja

16. mail toimus Rakvere Vallimäel muusikapidu „Pisike puu“. Päev oli täis lusti ja rõõmu. Kõik suurepärased esitused olid seotud Virumaa ja selle loodusega. Lasteaiast osa-

lesid koolieelikute rühmad Sõmerult Mesimummud ja Uhtnast Tähetäpsid.

Suur aitäh meie muusikaõpetajatele Elina Perile ja Mirja Marksonile, et õpetasite selgeks laulud ja tantsud ning kaasasite lapsed sellisele vahvale Virumaa üritusele.

Tähetäpsid ja Mesimummud maakonna peol. FOTO: MARGIT KUKOR

Uhtna maja Pintselsabad on sel õppeaastal võtnud ette väga vahvaid tegemisi. Nüüd, kus ilmad on soojad, võtavad õpetajad Heli Vassar ja Terje Vilbo ning õpetaja abi Eret Ubar lapsi vastu õues.

Üheskoos süüakse väljas, mängitakse, käiakse matkal ning lõunane uinak toimub värskes õhus õuepaviljoni varju all.

Lastele on see uudne ning põnevust jagub kõigile. Vahvaid ettevõtmisi jagub rühmal juba küllaga.

Pintselsabad lõunauinakul.

FOTO: ERET UBAR

Sõmeru maja Nublu rühma lastel on nüüd õuealal imeline mudaköök.

Lapsed koos õpetajate Jana Villaku ja Evelin Aasa ning õpetaja

abi Janne Nuiamäega tänavad lapsevanem Igor Korobovi hea töö ja Jeld-Wen Eesti ASi materjali eest.

Nublud oma uues mudaköögis.

FOTO: MARGIT KUKOR

Aktiivsed ja tegusad seeniorid

SIIRI SAARMETS
kultuurinõunik

Vanemas eas on füüsilise ja vaimse tervise säilitamiseks oluline aktiivne tegevus. Regulaarne liikumine ja sotsiaalne suhtlemine võivad aidata ennetada paljusid vananemisega seotud probleeme ning parandada elukvaliteeti. Korrapärane liikumine, nagu jalutamine, võimlemine, laulmine või lihtsalt koos tegutsemine, aitavad parandada tervist, meeleolu ja vähendada üksindustunnet.

Rakvere vallas tegutsevad mitmed seenioride tantsu- ja lauluringid. Koos käiakse võimlemas ning lihtsalt niisama suhtlemas. Näiteks Sõmerul ja Veltsis tehakse Maie Tamme juhendamisel väikest lihastreeningut, et keha toonuses

Kanarbiku Õied oma sünnipäevapeol.

FOTOD: RAKVERE VV KULTUURI FOTOPANK

hoida. Ene Saaber juhendab seeniortantsurühma Kanarbiku Õied, kes tähistas sel hooajal juba 40. tegutsemisaastat. Elurõõmu laulunaised, vaatamata juhendaja kaotusele, ei minetanud soovi koos käia. Nii saidki nad endale uue ja noorusliku juhendaja Merlin Raatma, kes on kaasanud meie memmesid põlvkondade vahelisse koostöösse Rakvere Triinu lasteaiaga. Kõige paremini pididki ju vanemad ini-

mesed ja väikesed lapsed üksteist mõistma. Ubjas tegutsevad uudishimulikud Omaparvelinnud ja Sõmeru päevakeskuses EVI grupp, kes saavad kokku, et omavahel suhelda, saada uusi teadmisi ning kohtuda põnevate külalistega. Uhtna raamatukogus on pikka aega Helle ja Inge Pikkoja eestvedamisel ja kaasabil toimetanud Uhtna naisseltsing, kes lööb alati kaasa kogukonna ühisüritustel, olgu sel-

leks siis kodukohvik või Vaba Rahva Tants. Aitäh kõikidele juhendajatele ja osalejatele!

Oluline on leida tegevused, mis on meeldivad ja sobivad individuaalsetele vajadustele ja tervislikule seisundile.

Selleks kevadeks on küll hooaeg lõppenud ja ringid läinud suvepuhkusele, kuid sügisest ootame kõiki seenioreid leidma just endale sobiv tegevus ning tulla kodust välja suhtlema.

Eakate võimlemisrühm Sõmerul.

EVI grupp külas Karmeli kogudusel.

Uhtna Naisseltsing raamatukogus.

Kuidas säilitada ravikindlustus pärast gümnaasiumi või kutsekooli lõpetamist?

EDA PALM
Tervisekassa
ravikindlustuse teenusejuht

19-aastaseks saanud noortel kehtib ravikindlustus peale gümnaasiumi või kutsekooli lõpetamist veel kolm kuud. Selleks, et ravikindlustus jätkuks, tuleb jätkata õpinguid, asuda tööle või astuda ajateenistusse hiljemalt kolme kuu jooksul pärast kooli lõpetamist. Ravikindlustust saab jätkata ka end töötuks registreerides või sõlmides Tervisekassaga vabatahtliku kindlustuslepingu.

Õpingute jätkamine kutse- või ülikoolis

Kui jätkad õpinguid kutse- või ülikoolis, oled ravikindlustatud kogu õppekava nominiaalaja jooksul ning ka kolm kuud pärast kooli lõpetamist. Kutse- või ülikooli astudes ei pea ravikindlustuse jätkamiseks Tervisekassale eraldi dokumente esitama – Eestis õppivate õpilaste ja üliõpilaste andmed esitab Tervisekassale Haridus- ja Teadusministeerium.

Kui sa ei lõpeta kooli nominiaalaja jooksul või sind eksmatrikuleeritakse mõnel muul põhjusel, lõpeb ravikindlustus üks kuu pärast õppekava nominiaalaga või eksmatrikuleerimist.

Akadeemilise puhkuse võtmise korral katkeb ravikindlustus ning jätkub pärast aka-

deemilise puhkuse lõppu. Küll aga ei peatu ravikindlustus juhul, kui akadeemilise puhkuse põhjus on haigus, vigastus või kui oled kindlustatud mõnel muul alusel (näiteks käid tööl või oled lapseootel).

Õpingute jätkamine välismaal

Välismaale õppima minnes tuleb ravikindlustuse jätkamiseks esitada iga õppeaasta alguses Tervisekassale avaldus koos välisriigi õppeasutuses õppimist tõendava dokumendiga. Avalduse ja lisateavet leiad Tervisekassa kodulehel. Õpilased, kellel on Eesti ravikindlustus, saavad vajaminevat arstiabi Euroopa ravikindlustuskaardi ettenäitamisel Euroopa Liidus ning lisaks ka Ühendkuningriigis, Liechtensteinis, Norras, Islandil ja Šveitsis võrdsetel tingimustel nendes riikides elavate kindlustatud inimestega. Täpsemat infot Euroopa ravikindlustuskaardi kohta leiad Tervisekassa kodulehelt.

Ajateenistusse astumine

Ajateenistuses olles tagab sulle ravikindlustuse riik ning andmed selle saamiseks esitab Kaitseväge või Kaitseressursside Amet.

Pärast ajateenistuse läbimist kehtib sinu ravikindlustus veel ühe kuu. Kui oled ajateenistuse läbinud, aga pole ühe kuu jooksul muul alusel kindlustatud, pikeneb

sinu kindlustus veel kahe kuu võrra.

Tööle asumine

Kui plaanid pärast kooli lõpetamist asuda tööle, on sul õigus saada ravikindlustus oma tööandja kaudu. Ravikindlustus kehtib kogu töötamise aja ja lõpeb kaks kuud pärast töösuhte lõppemist.

Pärast tööle asumist tasub mõne aja möödudes üle kontrollida oma ravikindlustuse andmed. Ravikindlustuseks vajalikud andmed esitab Maksu- ja Tolliamet töötamise registrisse.

Kui otsustad hakata füüsilisest isikust ettevõtjaks (FIE), pead taotlema enda kui füüsilisest isikust ettevõtjate andmete kandmist äriregistrisse ning ravikindlustuse saamiseks maksma ka sotsiaalmaksu.

Tasub teada, et võlaõigusliku lepingu alusel (näiteks käsundus- või töövõtuleping) töötaval inimesel võib ravikindlustuse tekkimiseks kuluda kuni kaks kuud, kuna ravikindlustuse tekkimine on seotud töötasult makstava sotsiaalmaksu deklareerimisega.

Võlaõigusliku lepingu alusel töötamisel tuleb tähelepanu pöörata ka sellele, et ravikindlustuse saamiseks peab sotsiaalmaks olema deklareeritud kas ühe või mitme tööandja poolt nii, et summa tagaks sotsiaalmaksu tasumise miinimummääras. Täpsemat infot võlaõigusliku lepingu al-

gusel töö- või teenistustasusid saavate inimeste ravikindlustuse kohta leiad siit.

Töötuks registreerimine

Kui sa ei asu õppima ega suundu ajateenistusse, vaid oled veel töötus, on sul võimalus end võtta töötuna arvele. Töötuna arvele võtmise võimaluste kohta saad täpsemalt lugeda Eesti Töötukassa kodulehelt.

Ravikindlustuse õiguse tekkimise korral edastab Tervisekassale sinu andmed töötukassa.

Vabatahtlik kindlustus

Kui sa ei kuulu ühtegi ravikindlustuse gruppi, on sul võimalik kindlustuse saamiseks sõlmida Tervisekassaga vabatahtlik kindlustusleping. Leping saad sõlmida juhul, kui oled eelneval kahel aastal olnud vähemalt 12 kuud kindlustatud tööandja (sh FIE-na) või riigi poolt või maksnud iseenda eest sotsiaalmaksu.

Kui sõlmida vabatahtlik kindlustusleping kehtiva kindlustuse ajal, jätkub kindlustus katkemata. Kui lepingu sõlmimise ajal on kindlustus katkenud, tekib see ühe kuu möödumisel pärast vabatahtliku kindlustuslepingu sõlmimist.

Vabatahtlik kindlustusleping on tasuline ja tasutakse kvartalimaksetena või aastamaksena.

Kaasava eelarve rahvahääletuse tulemused

Kuni 15. maini toimunud Rakvere valla 2024. a kaasava eelarve rahvahääletusel osales 367 inimest, kes andsid kokku 423 häält (iga hääletaja võis anda kuni kolm häält).

Rahvahääletuse tulemused:

1. idee „Lepna laste mänguväljaku uuendamine“ – 69 poolthäält;
2. idee „Uhtna grilliplats ja ujumissild“ – 68 poolthäält;
3. idee „Laste ATV raja rajamine Päidesse“ – 58 poolthäält;
4. idee „Astri tänava mänguväljak“ – 44 poolthäält;
5. idee „Ubja küla laste mänguväljaku atraktiivsemaks muutmine“ – 43 poolthäält;
6. idee „Õuepaviljon“ – 43 poolthäält;
7. idee „Roodevälja korvpalliplatsi uuendamine“ – 32 poolthäält;
8. idee „Vaeküla mõisapargi korrastamine“ – 30 poolthäält;
9. idee „Laste mänguväljak Lasilasse“ – 17 poolthäält;
10. idee „Koerte jalutusväljak Uhtnasse“ – 14 poolthäält;
11. idee „Lasila kandi küladevaheline seitsmevõistlus“ – 5 poolthäält.

Hääletuse tulemusena viiakse ellu ettepanek „Lepna laste mänguväljaku uuendamine“, mis kogus 69 poolthäält. Ettepaneku kohaselt täiendatakse Lepna külas valla omandis olevat Salu maaüksusel (Energia pst 16 kõrval) asuvat mänguväljakut lastele mõeldud ronimislinnaku ja liivakastiga ning paigaldatakse üks istepink lapsevanemate jaoks. Idee maksumus on hinnapakumuse kohaselt 19 320 eurot.

Täname kõiki ettepanekute esitajaid ja kõiki, kes osalesid rahvahääletusel!

Eakate vastu suunatud vägivald – kas ja kuidas sellega võidelda?

Sotsiaalkindlustusame-
ti ohvriabi põhiteenuse
juht Lenne Indov peab
vägivallaga võitlemisel
oluliseks märkamist,
sekkumist ja julgust
otsida abi. Kui palju ea-
kaid kannatab igal aas-
tal vägivallajuhtumites
ning kas ja kuidas saab
igäuks meist olla neile
toeks?

**Millised on peamised
eakate vastu suunatud
vägivalda tüübid?**

Institutsionaalne ehk väl-
jaspool eaka kodu toimuv
väärkohtlemine, tahtlik või
tahtmatu hooletusse jätmis-
e, otsene ja kaudne füü-
siline, emotsionaalne või
psühholoogiline vägivald,
seksuaalne väärkohtlemine,
samuti rahaline või muul
viisil materiaalne ärakasutamine.

**Kui teadlik on ühiskond
sellest, et ka eakad võivad
sattuda lähisuhtevägi-
valla ohvriteks?**

Ühiskond on üha tead-
likum sellest, et lähisuh-
tevägivald võib mõjutada
inimesi sõltumata nende
vanusest, soost, rassist,
sotsiaalsest staatusest või
muudest tunnustest. Tuleb
tõdeda, et eakate vastu suu-
natud vägivallale on aegade
jooksul pööratud vähem
tähelepanu kui näiteks lä-
hisuhtevägivallale üldiselt,
kuid viimastel aastatel on
tehtud pingutusi selle probleemi
teadvustamiseks ja selle vastu
võitlemiseks.

Eakate lähisuhtevägivalla
juhtumid võivad olla eri-
ti keerulised, sest ohvrid
võivad olla füüsiliselt nõr-
gemad või sõltuvad vägi-
vallatsejast hooldamisel
või majanduslikult. Lisaks
võivad eakad inimesed olla
vähem teadlikud oma õi-
gustest või karta, et nende
kogemust ei võeta tõsiselt.
Samuti seisame silmitsi
iganenud hoiakutega, et abi
saamine on tabu ja inimene
peab ise hakkama saama.

Sotsiaalkindlustusameti
ohvriabi ja ennetusteenuste
osakond on teinud jõupin-
gutusi teadlikkuse tõst-
miseks, et kõik ühiskonna
liikmed oskaksid paremini
määrgata eakate vastu suu-
natud vägivalda. Lisaks on
aastast aastasse paranenud
abisoovide võimalused.
Vägivallaohvritele pakume
nõustamist, ajutist maju-
tust, õigusabi ja muid toe-
tavaid meetmeid, et aidata
neil vägivallast pääseda ja
oma elu uuesti üles ehitada.
Siiski näeme, et on oluline

FOTO: ILLUSTRATIIVNE

jätkata teadlikkuse suu-
rendamisega ja ressursside
kättesaadavaks tegemisega,
et kõik, sealhulgas eakad,
saaksid vajaduse korral abi.

**Kas eakate vastu suuna-
tud vägivalda osatakse
ka märgata?**

Eakate vastu suunatud
vägivalda võib olla keeruli-
ne märgata mitmetel põh-
justel, sealhulgas ohvrite
endi hääbistamise või hirmu,
hooldekodudes ja teistes
hoolekandeesutustes toi-
muva vägivalla varjamise
ning ühiskondliku arusaama
tõttu, et eakad inimesed
ei pruugi olla vägivalla ohvri-
d. Siiski on oluline mõista,
et eakad on sama haavatava-
d (lähisuhte)vägivallas
kui nooremad inimesed
ning selle äratundmine ja
sekkumine on oluline nende
kaitseks.

Siinkohal toon mõned
märgid, mida tasub eaka-
te vägivallaohvrite juures
määrgata:

- füüsilised vigastused
nagu verevalumid, luumur-
rud või põletused, eriti kui
neid esineb korduvalt või
selgitamatul viisil;
- ärevus, depressioon või
muud muutused käitumises
või meeleolus, mis võivad
viidata vägivallaohvrile;
- hooldekodus elavate
eakate puhul on nendeks
näiteks hooletusse jäetud
väljumine, kehv hügieen või
muudele põhilistele vaja-
dustele ebatavaline reagee-
rimine.

Majandusliku ekspluatee-
rimise märkideks on näiteks
suurte rahasummade välja-
võtmine arveldusarvelt või
ebatavalised ülekanded,
maksmata kommunaalar-
ved ja võlad.

Siinkohal tahan rõhutada,
et märkamise kõrval on
ülilooluline just sekkumine.
Kogukonna liikmed, ter-
vishoiutöötajad, hooldajad
ja teised eakatega kokku
puutuvad inimesed peaksid

olema teadlikud nendest
märkidest ja võtma tõsiselt
igasuguseid kahtlusi vägi-
valla või hooletuse suhtes.
Vajadusel tuleks ohvritele
pakuda toetust ja abi ning
suunata ohvriabisse või ko-
halikku omavalitsusse.

**Kas eakad ise oskavad
ära tunda, et see, mis
nendega toimub, on lähi-
suhtevägivald?**

Eakad võivad olla tead-
likud, et nendega toimuv
käitumine või suhted on
ebatervislikud või koguni
vägivaldsed, kuid nad või-
vad kogeda ka segadust,
häbi või hirmu, mis takistab
neil olukorrale otse silma
vaadata. Siiski võib osa ea-
kaid olla teadmatud või
eitada, et nad on vägivalla
ohvrid, eriti kui vägivald
tuleb lähedaselt pereliik-
melt või hooldajalt.

Paljud eakad võivad koge-
da vägivalda ja arvata, et see
on normaalne osa nende su-
hetest või hooldekodu elust.
Nad võivad karta, et nende

olukorda ei võeta tõsiselt
või et nad ei saa abi. Samuti
võivad nad olla mures selle
pärast, kuidas nende teised
suhted või elu muutub, kui
nad vägivalla paljastavad.

Oluline on pakuda ea-
katele turvalist keskkonda,
kus nad saavad avameelselt
rääkida oma kogemustest
ja muredest ning kust neile
pakutakse tuge, toetust ja
vajadusel ka abi. Eakatele
tuleks selgitada, et nad ei
pea kannatama vägivalla
all ja et neil on õigus abi ja
kaitsele. Tervishoiu- ja sot-
siaaltöötajad, samuti muud
tugispetsialistid mängivad
olulist rolli eakate teavi-
tamisel nende õigustest ja
abivõimalustest.

**Kas eakad julgevad rääki-
da lähisuhtevägivallast?**

Eakad võivad tunda mit-
meid takistusi lähisuhte-
vägivallast rääkimisel, kuid
paljudel juhtudel on neil
võimalik rääkida, kui neile
pakutakse turvalist ja toe-
tavat keskkonda ning kui

neil on teadlikkus sellest,
et nad ei pea oma olukorda
üksi taluma.

**Mõned takistused, mida
eakad võivad kogeda
lähisuhtevägivallast
rääkimisel, on:**

- Häbi. Eakad võivad häbe-
neda või tunda end süüdi,
et nad on vägivalla ohvrid,
eriti kui vägivald tuleb lä-
hedastelt pereliikmetelt
või hooldajatelt. Nad võivad
karta, et teised mõistavad
neid hukka või ei usu nende
lugusid.
- Hirm tagajärgede ees.
Eakad võivad karta vägival-
latseja reaktsiooni või seda,
et juhtunu avalikustamine
võib olukorda veelgi halven-
dada. Nad võivad karta, et
kaotavad eluaseme või toe-
tuse, eriti kui vägivallatseja
on nende peamine hooldaja
või finantsiline toetaja.
- Puudulik teadlikkus abi-
võimalustest.

Kuigi eakad võivad ko-
geda eeltoodud takistusi,
on oluline pakuda neile
turvalist ja toetavat kesk-
konda, kus nad saavad oma
kogemustest rääkida. Lisaks
eelmainitud tervishoiu- ja
sotsiaaltöötajatele ning eri-
nevatele tugispetsialistidele
võivad usaldusväärsed sõb-
rad, pereliikmed ja teised
lähedased inimesed olla
olulised toetajad eakatele,
kes kogevad vägivalda, ai-
dates neil leida vajalikku abi
ja toetust.

**Kas ja kui palju eakaid on
pöördunud ohvriabi poole
ja mis on olnud peamised
mured?**

2023. aastal pöördus
ohvriabisse 227 eakat ehk
6% kõikidest uute juhtumi-

tega seotud pöördujatest.
Peamisteks pöördumiste
põhjusteks oli vaimne ja
füüsiline vägivald.

2024. aastal oleme Sot-
siaalkindlustusametis
võtnud üheks eesmärgiks
jõuda rohkemate eakateni
- selleks tegeleme ennetus
ja teavitustööga, mis on suu-
natud eakate märkamisele
ja sekkumisele.

**Kuhu võivad eakad pöör-
duda, kui neil on tunne, et
nad on sattunud lähisuh-
tevägivalla ohvriks?**

Kiireim viis saada abi on
helistada sotsiaalkindlus-
tusameti ööpäevaringsele
ohvriabi kriisitelefoni
116 006, kus nõustajad pa-
kuvad emotsionaalset tuge,
jagavad infot abi saamise
võimaluste kohta ning ju-
hendavad suhtlemisel teiste
asutustega.

Vahel on kergem oma mu-
rest kirjutada – selle jaoks
on veebilehel palunabi.ee
loodud eraldi vestlusaken.

Neil, kes eelistavad sil-
mast-silma kohtumisi, palu-
me pöörduda maakondlike
ohvriabi töötajate poole, **tel
5866 9932 või 5194 2207.**

Kui inimene vajab emot-
sionaalset tuge, tal on mure
enda või lähedase haiguse
pärast, esinevad eksistent-
siaalsed või spirituaalsed
küsimused, vajab tuge lei-
nas või surija ja tema lähe-
daste toetamisega, julgusta-
me helistama sotsiaalkind-
lustusameti emotsionaalse
toe ja hingehoiutelefonile
116 123, kus nõustajad pa-
kuvad emotsionaalset tuge
iga päev kell 10–24 ning
hingehoidjad on samal liinil
kättesaadavad kell 16–24.

Kuhu pöörduda, kui vajad abi?

	116 006 võltsim: +372 614 7203 OHVRIABI KRIISITELEFON	116 111 võltsim: +372 606 4434 LASTEABI TELEFON	660 6077 VÄGIVALLAST LOOBUMISE TUGILIIN	116 123 EMOTSIONAALSE TOE JA HINGEHOIU TELEFON	660 7320 INIMKAUBANDUSE ENNE- TAMISE NÕUANDELIIN	VAIMSE TERVISE VEEBINÕUSTAMINE
Kellele ja mis murega?	Inimestele, kes on langenud kuriteo, hooletusse jätmise, halva kohtlemise ning füüsilise, vaimse või seksuaalse vägivalla ohvraks hiljuti või ka pikemat aega tagasi. Pöörduda võivad ka abivajajast teatajad, soovi korral tagatakse anonüümsus.	Nii lastele kui täiskasvanutele nõu küsimiseks ja abi saamiseks või abivajavast ja hädaohu olevast lapsest teatamiseks. Pakutakse esmast nõustamist, vajadusel edastatakse info erinevatele spetsialistidele.	Vägivalla toimepanijatele, nende lähedastele või vägivalla toimepanijatega tegelevatele spetsialistidele. Pöörduda võib ka vägivalla toimepanemiste ennetamiseks.	Täiskasvanutele ärevuse maandamiseks, toimetulekuvõime parandamiseks ja eluliste teemade arutamiseks. Nõustaja toetab probleemidele lahenduse leidmist ja vajadusel suunab edasi vaimse tervise veebinõustamisele.	Inimesed, kes on langenud töölase või seksuaalse eksploateerimise, prostitutsiooni kaasamise, kuritegevusele sundimise või fiktiivse abielu ohvraks. Pöörduda võivad ka spetsialistid ja abivajajast teatajad.	Inimestele, kelle igapäevaelu ja toimetulek on häiritud, kelle elus on pingeid ja raskusi. Vaimse tervise veebinõustamine ei asenda arstiabi ega teraapiat.
Kes vastab?	Kriisiteabi nõustaja kogemustega spetsialistid	Erialase kõrghariduse ja nõustamiskogemusega spetsialistid	Psühholoogia või sotsiaaltöö taustaga nõustajad	Erialase ettevalmistuse ja kogemusega spetsialistid ning hingehoidjad	Inimkaubandusohvrite nõustajad	Vaimse tervise spetsialistid
Millal?	Ööpäevaringselt ja veebinõustamine palunabi.ee	Ööpäevaringselt, lisaks veebinõustamine lasteabi.ee ja info@lasteabi.ee	E-R 10-16 ja tugiliin@ sotsiaalkindlustusamet.ee	Kell 10-24 emotsionaalse toe nõustajad Kell 16-24 hingehoiu nõustajad	E-R 8.30-17.00 ja inimkaubandus@ sotsiaalkindlustusamet.ee	www.palunabi.ee/ vaimne-tervis
Mis keeles?	Eesti, vene, inglise	Eesti, vene, inglise	Eesti, vene, inglise	Eesti, vene, inglise	Eesti, vene, inglise	Eesti, vene, inglise
Hind	Tasuta	Tasuta	Tavaline tariif	Tasuta	Tavaline tariif	Tasuta

Teade Rakvere reoveepuhasti juures asuvate peenramaade kasutajatele!

Tõrremäe külas asuv Sillaotsa kinnistu (katastritunnus 66201:001:0523) kuulub Rakvere valla omandisse ja selle kasutamine aiandustegevuseks toimub hetkel omaalgatuslikult ja omavoliliselt. Rakvere vallavalitsus on kavandamas maa-ala kasutuselevõtmist ning detailplaneeringu koostamist teiseks kasutuseotstarbeks kui aiandustegevus.

Tähelepanu, peenramaade kasutajad! Hiljemalt 31. detsembriks 2024 peab maa-ala olema vabastatud ja kõik ebaseaduslikult rajatud rajatised likvideeritud.

Rohkem informatsiooni: vallavalitsus@rakverevald.ee või +372 5300 7650

19. JUULI KELL 19.00
SÕMERU LOODUSMAJA KATUSETERRASSIL
ALEKSEI TUROVSKI JA ANNE ADAMS
LÕBUS JA PÕNEV LOENGKONTSERT
LAULE JA LUGUSID LOOMADEST
PILET 10.-
PILETID EELMÜÜGIS SÕMERU RAAMATUKOGUS

21. SEPTEMBRIL 2024

MAAL ELAMISE JA KODUKOHVIKUTE PÄEV RAKVERE VALLAS

Armas Rakvere valla elanik, võta kampa naabrinaine, sõber või lihtsalt kambajõmm ja ava üks omanäoline **KODUKOHVIK**

Vahet ei ole kas elad majas, korteris või soovid tutvustada oma vahvat töökollektiivi, kõik on oodatud. Registreerides märgi ära kohviku nimi, asukoht ja lahtiolekuaeg. Anna oma kohvikust märku enne 10. augusti.

Info ja registreerimine: reelika.kirsipuu@rakverevald.ee

XI Maaelufestival
01. juuni kell 10.00 Sõmerul

KULTUURIPROGRAMM KAHEL LAVAL
9.45 alustab Kunda Linnaorkester, Rakvere valla kultuurikollektiivid ja lastekollektiivid, Segarahvatantsurühm Lausa Lust, kell 12.00 - Kandlemees SANDER

PAITADA SAAB KODULOOMI
Ranna Rantso farmiloomad Mächansu talu kitsed Alpakad

MTÜ VIRUMAA PÕLLUMEESTE LIIDU TEHNIKA NÄITUS
KELL 13.45 OÜ KAH SÕELUTUD MULLAKOORMA HETEGEVUSOKSJON

SUUR KÄSITÖÖ-, TALUTOIDU JA TAIMELAAT
PALJU TEGEVUSTI LASTELE
Minifarm Batuudid Airjump kell 14.00 TSIRKUS KOHVIRIS Päästeamet Noortekeskuste ala, kus põnevad tegevused Ponid

REBASEMÄNNIKU CATERINGI LAMBALIHA GRILLIMISE TÖÖTUBA

PÕNNIDE 3-VÕISTLUS

SÕMERU - NÄPI RAHVASPODIVÄLJAK
16.06 KELL 11.00

PÕNNIDE ALAD: KAUGUSHÜPE PALLIVISE JOOKS

VANUSEGRUPID: KUNI 3 A 4-5 A 6-7 A

VÕISTLUS TOIMUB IGA ILMAGA KÕIKIDELE PÕNNIDELE DIPLOM JA MEDAL !

LISAINFO: MARCO AITMAN 5147938 FB- RAKVERE VALLA SPORT

RAAMATU-UUDISED

Jaana Ant Lepna raamatukogust soovitab Hoidistamise raamatud raamatukogudes

Suvi toob kaasa palju värskaid ja maitsvaid toiduaineid, mis on ideaalsed värsketesse salatitesse segamiseks või erinevatesse küpsetistesse lisamiseks. Loomulikult jätkub kõike head-paremat ka hoidistamiseks, sest eesti inimene on ikka harjunud talvevarusid koguma. Erinevad hoidistamise raamatud aitavad sul lisaks vanadele headetele retseptidele valmistada ka uusi ja põnevaid maitseid. Meie raamatukogud pakuvad päris laia valikut kokaraamatuid, kus leidub nii hoidistamise nippe kui ka erinevaid retsepte igale maitsele ja eelarvele.

Kuidas raamatukogudes olevaid koka-raamatuid leida?

Kokaraamatute leidmine raamatukogust on lihtne – tuleb külastada kohalikku raamatukogu ja tutvuda nende valikuga. Üllata oma sõpru ja lähedasi ühe enda tehtud erilise hoidisega.

Eva Roos EMA VÕTAB KASSI

Milline laps ei tahaks endale looma?

See on üks armas perekonnalugu. Ekke, Lee ja Joosep, nagu enamik lapsi, on terve igaviku kodulooma luninud. Ema ja isa on alati lubanud „vaadata“ ja „selle üle mõelda“, kuid lastel on tekkinud kuri kahtlus, et vanemate lubadused tähendavad tegelikult „EI!“ ja nad ei saa mitte kunagi oma looma. Ühel päeval hakkab ema lõpuks tegutsema ja otsustab varjupaigast võtta kassi. Looma võtmine ja kasvatamine aga ei ole ainult lust ja lillepidu, eriti veel sellise vigureid täis tegelasega nagu seda on Prooton. Ja juhtuma hakkab selles peres nii mõndagi...

See humoorikas raamat, kusjuures huumoriga ei koonerdata, sobib lugemiseks kõigile loomasõpradele, pakkudes äratundmishetki kogemustega kassiomanikele. Samas õpetab see raamat vastutust ning jagab teadmisi ja fakte kassidest ning loomapidamisest üldse. Hea lasteraamat 2023

VIRTUAALJOOKS LASILAS, SÕMERUL JA UHTNAS

SÕMERU JA UHTNA STAADION, LASILAS ÜMBER TIIGI

Vanuserupid ja Lasila distantsid: Kooli esine tiik, ca 340 m ring
P,T kuni 3.klass - 3 ringi
P,T 4-6. klass - 5 ringi
P,T 7-9. klass - 8 ringi
mehed, naised - 10 ringi

VÕISTLUS ON VIRTUAALNE. OSALE OMALE SOBIVAL AJAL.

01.06-16.06

Vanuserupid ja Sõmeru staadioni distantsid: ca 330 m ring
P,T kuni 3.klass - 3 ringi
P,T 4-6. klass - 5 ringi
P,T 7-9. klass - 8 ringi
mehed, naised - 10 ringi

Vanuserupid ja Uhtna staadioni distantsid: ca 225 m ring
P,T kuni 3.klass - 4 ringi
P,T 4-6. klass - 6 ringi
P,T 7-9. klass - 10 ringi
mehed, naised - 12 ringi

Osaleda võib kõigis kolmes jooksus. Parimatele medalid!

Lae alla mobiilirakendus (nt.sportstracker, vms.) või kasuta GPS-iga spordikella. Tulemusest saada pilt ja oma kontakt marco.aitman@rakverevald.ee

Võimalus teha ka koos õpetajaga. Õpetaja märgib ära lapse nime, kooli, ringide arvu ja tulemuse. Teeb pildi ja saadab meilile.

- Vabastada ajutiselt üks jäätmevaldaja korraldatud jäätmeveoga liitumisest.
- Esitada vallavolikogule otsuse eelnõu arvamuse andmiseks OÜ Moreen geoloogilise uuringu loa taotlusele Haava VI uuringuruumis.
- Esitada vallavolikogule otsuse eelnõu Sämi liivakarjääri korrastamiskohustuse ülevõtmiseks, eelnevalt analüüsid, kui palju võib maksma minna karjääri korrastamine ja millist võimekust eeldab keskkonnaloa andja loa taotlejalt.
- Seada tähtajatu sundvaldus Rakvere valla kasuks Roodevälja külas Raudtee kinnistu koormamiseks avalikult kasutatava jalgratta ja jalgte rajamiseks.
- Seada tähtajatu ja tasuta sundvaldus Elektrilevi OÜ kasuks Rakvere vallas asuvate kinnistute koormamiseks sundvaldusega Uhtna-Kabala 20kV maakaabelliini rajamiseks.
- Muuta Rakvere vallavalitsuse 21.06.2023 korralduse nr 1857 punkti 3 ja sõnastada see järgmiselt: „3. Vaeküla, Viinavabriku tee 4 katastriüksuse sihtotstarbeks maatulundusmaa 100%“.
- Anda ehitusluba veetorustiku rajamiseks Taaravainu külas Elise tee1.
- Kinnitada hanke „Rakvere valla munitsipaalvara kindlustamine 2024–2027“ tulemused.

- Kinnitada Sõmeru põhikooli arengukava aastateks 2024–2030.
- Kinnitada Sõmeru alevikus asuvate hoonestamata kinnistute enampakkumise tulemused ning võõrandada Aasa tn 4 ja Aasa tn 6 asuvad kinnistud OÜle Casas&Co Soluciones.
- Sõlmida Rakvere valla kasuks tasuta ja tähtajatu isikliku kasutusõiguseleping Transpordiameti valduses olevate Päide külas asuvate kinnisasjade osaliseks isikliku kasutusõigusega koormamiseks vee- ja survekanalisatsiooni torustiku paigaldamiseks.
- Algatada Kaarli külas asuva Olevi kinnistu detailplaneeringu koostamine. Planeeringu koostamise eesmärk on Olevi kinnisasja jagamine elamukruntideks ning planeeritud kruntidele ehitusõiguse ja hoonestusala määramine, tehnovõrkude ja -rajatiste ning juurdepääsutee võimaliku asukoha määramine, ehitiste ehituslike ja kujunduslike tingimuste määramine, liikluskorralduse, haljastuse ja

- Edastada Rakvere vallavolikogule määruse eelnõu „Maamaksuäärade kehtestamine 2025. aastaks“.
- Seada tähtajatu sundvaldus AS Rakvere Vesi kasuks Päide külas asuva Kinguküla kinnisasja koormamiseks ühisveevärgi ja -kanalisatsioonitorustiku ning reovee ülepumppla ehitamiseks, kasutamiseks, korrashoiuks, ümberehitamiseks ja lammutamiseks.
- Edastada Rakvere vallavolikogule määruse eelnõu „Rakvere valla arengukava 2019–2035, Rakvere valla teede arengukava 2019–2035 ja eelarvestrateegia 2025–2028 muutmine“.
- Edastada Rakvere vallavolikogule otsuse eelnõu „Euroopa Parlamendi valimise läbiviimiseks jaoskonnakomisjoni moodustamine ja liikmete nimetamine“.

- Tunnustada valla tänukirjaga Rakvere valla III kooliastme õpilasi heade ja väga heade õpitulemuste ning aktiivse koolivälise tegevuse eest.
- Anda kasutusload päikeseelektrijaamale Näpi tee 8 Näpil ja parklale Põhjakeskuse tee 9 Tõrremäel.
- Eraldada MTÜle Lasila Mõis projekti „Helilooja Maria Wunderlichi sünniaastapäeva tähistamine koos maakonna mudilaskooride laulupäeva korraldamisega Lasila mõisa pargis“ läbiviimiseks toetust summas 1200 eurot.
- Seada tähtajatu tasuta sundvaldus Rakvere valla kasuks Kaarlis asuvate Olevi ja Rohtla kinnistute koormamiseks ning Aresil asuvate Keskküla, Kuuse ja Mesipuu kinnistute koormamiseks. Sundvaldus seatakse eratee avalikuks kasutamiseks. Sundvalduse sisuks on eratee avalik kasutamine, remontimine, teehooldus.
- Seada tähtajatu sundvaldus Elektrilevi OÜ kasuks Rakvere valla omandis oleva Arknal asuva Jõekalda tee T1 koormamiseks. Kinnistule soovitakse paigaldada maakaabelliin.
- Kinnitada 2024. aasta kaasava eelarve rahvahäälsete tulemused.
- Kinnitada hanke „Rakvere valla teede pindamistööd 2024“ tulemused.
- Anda järgmiste avalike ürituste korraldamiseks load: tsirkuse etendus kogu perele „Elagu tsirkus“ 29.05.–04.06. Tõrremäel Haljala tee 2, korraldaja Nikulin Circus OÜ; motosportiüritus „Aluvere Ring Karikas, 2. etapp Aluvere karjääris 2.06, korraldaja MTÜ Aluvere Ring.

- Moodsustada Euroopa Parlamendi valimise läbiviimiseks Rakvere valla haldusterritooriumil üks jaoskonnakomisjon ja nimetada komisjoni koosseis.
- Pikendada eelarvestrateegiat 2028. aastani (kaasa arvatud) ning sellest tulenevalt muuta eelarvestrateegia pealkirja ja sõnastada see järgmiselt: Rakvere valla arengukava 2019–2035, Rakvere valla teede arengukava 2019–2035 ja eelarvestrateegia 2025–2028 heakskiitmine ja avalikule väljapanekule suunamine.
- Kiita heaks Rakvere valla arengukava 2019–2035, Rakvere valla teede arengukava 2019–2035 ja eelarvestrateegia 2025–2028 ja suunata see avalikule väljapanekule. Arengukavade dokumendid on avaldatud Rakvere valla veebilehel.
- Kooskõlastada OÜ Moreen geoloogilise uuringu loa taotlus Haava VI uuringuruumis (Karitsa külas). Kooskõlastustingimustega saab tutvuda valla veebilehel avaldatud dokumendiregistris.
- Võtta OÜlt Sämiliiva üle Sämi liivakarjääri korrastamiskohustus.
- Valida sotsiaalkaitsekomisjoni esimeheks Margit Lichtfeldt ja aseesimeheks Külli Hallik-Vilu.
- Kinnitati sotsiaaltoetuste määrad:
 - 1) sünnitoetus 400 eurot
 - 2) matusetoetus 300 eurot
 - 3) gümnaasiumitoetus 65 eurot
 - 4) ranitsatoetus 150 eurot
 - 5) hooldajatoetus raske puudega isiku puhul 40 eurot ja sügava puudega isiku puhul 50 eurot.
 - 6) hooldajatoetus puudega lapse vanemale 50 eurot.

Täpsem info: direktor Evi Metsmaaker, tel 322 0852.

Sünnist saati südames rõõmuga kannad
isalt päritud maad ja emalt päritud keelt.
Neid kumbagi enesest ära ei anna
ning ükski vägi ei muuda Su meelt ...
V. Osila

IN MEMORIAM

Ruuben Lambur
13.11.1925 – 16.05.2024

Meie hulgast on lahkunud Eesti iseseisvuse eest võitleja, Lääne-Viru maakonna kuldse vapimärgi ja mitmete kõrgete teenetemärkide kavaler, Rakvere valla aukodanik, alati väärikas, südamlilik ja aateline mees Ruuben Lambur.

Ruuben sündis 13.11.1925 Järvakandis. 1932. aastal kolis pere Peressaare uusasundusse. Kodus peeti oluliseks eestimeelsust ja rahvuslikku hoiakut.

Noorkotkana antud vanne „Jääd truuks Isamaale!“ jäi Ruubenit saatma kogu eluks. 16-aastaselt haaras Ruuben relva ja pages Nõukogude mobilisatsiooni eest metsa.

Ta võitles Eesti vabaduse eest Omakaitstes ja hiljem Eesti Leegionis. 1944. aasta suvelahingutes punaväe vastu sai Ruuben korduvalt haavata. Pärast seda jätkas ta võitlust Eesti iseseisvuse nimel metsavendade ridades kuni arreteerimiseni 1947. aastal. 18 aastat tuli tal veeta Siberi sunnitöölaagrites, kus tal õnnestus ime läbi ellu jääda ja aastaid hiljem kodumaale tagasi pöörduda.

Kui Ruuben 1965. aastal sunnitöölt saabudes Tallinnas rongilt maha astus, ootas teda Eestis vaid neiu Leida, kes oli võõrsil vangis olnud Ruubeniga kaheksa aastat kirju vahetanud. Kirjadest võrsunud tunde ajal sõlmiti abielu. Sündisid tütre Liivi ja Meret.

Pärast vabanemist töötas Ruuben kuni pensionipõlveni ehitusmehena Väike-Maarja KEKis.

Ruuben oli kõrge eani väga tegus ja aktiivne, leidis aega kohtumisteks ja meenutusteks. Kokkusaamisi saatis tema soe käepigistus ja lahke silmavaade. Ruuben oli oodatud külaline nii riiklike tähtpäevade tähistamistel kui ka ajalooliste teemade vestlusõhtutel. Ta käis esinemas koolides ja tutvustas noortele elu sõja ajal ning vangilaagris. Ruubeni jutustused olid haaravad ja värvikad, sekka põimitud muhedaid seiku. Oma elurõõmu ja isamaalisusega oli ta paljudele noortele eeskujuks.

Ruuben oli aktiivne Memento Rakvere ühingu juhatuse liige, tegutses endiste poliitvangide ühenduse eesotsas ning lõi kaasa Leegionäride Ühingu ja Kaitseliidu tegemistes.

Ruuben oli ka kirjamees, kes oskas sõnu seada. 2016. aastal ilmus 91-aastase Ruubeni sulest mälestusteraamat „Alutaguse saaga“, kus ta vaatab tagasi oma keerulisele eluteele. Tänavu, Eesti Vabariigi sünnipäeva eel, avaldas Ruuben Virumaa Teataja veergudel mõtiskluse oma maast ja rahvast, usaldades teatepulga uuele põlvkonnale: „Teie kätte, austatud Eesti noored, jääb meie tulevane Eesti. Hoidke seda targasti!“.

Neile, kes Ruubeniga kokku puutusid, jäi ta meelde kui ääretult soe ja heatahtlik inimene. Karmid aastad ei suutnud murda tema inimlikkust. Ta ei kandnud halba hinges ja pidas oluliseks väärt inimeseks olemist.

Langetame pea ja mälestame Sind, Ruuben, sügavas austuses.

Ša olid nagu päikene
ja paistsid siidame –
ja kadusid kui päikene
öö musta hõlmasse.

Mälestame

HEIKI-ENN LEE	18.08.1944–10.04.2024 Sõmeru
MAIE LEHTMAA	29.03.1959–19.04.2024 Karivärava
SIRJE KARLIS	07.10.1957–26.04.2024 Sõmeru
URMAS LIBLIKAS	19.09.1972–02.05.2024 Rakvere vald
TOOMAS TEE	25.02.1961–10.05.2024 Tõrma
ANDRUS TOBRUS	07.07.1957–11.05.2024 Uhtna
HELLE NÕLVAK	01.12.1941–12.05.2024 Varudi-Vanaküla
PETR SHALAMOV	01.05.1953–15.05.2024 Roodevälja
RUUBEN LAMBUR	13.11.1925–16.05.2024 Sõmeru
RITE ANVELT	20.06.1948–16.05.2024 Sõmeru

Oleks nii vaikne,
et õnn kuuleks tulla,
ja õnne nii palju,
et hea oleks olla.

Õnnitleme juunikuu
juubilare ja sünnipäevalisi

95. sünnipäeval
LEIDA OTSMAA Lasila

94. sünnipäeval
HELJE RÄTSEP Sõmeru
AINO TSURENKOV Uhtna

93. sünnipäeval
LAINE ŠVETERS Levala
RUTH INNO Ubja

92. sünnipäeval
JOHANNES KIRSCH Tõrma
ENDLA RÄTSEP Sõmeru

90. sünnipäeval
LIDIA RUBLJOVA Vaeküla

89. sünnipäeval
EINARI KÄIVÄRÄINEN Veltsi
VELDA ANNUS Lepna

87. sünnipäeval
AUGUST LIIMA Uhtna

86. sünnipäeval
IIVI VÄNDRIK Päide
ENNO TINNURI Veltsi
ENN-MEEME TOHVERT Karitsa
REIN TEIVEJÕE Sõmeru

85. sünnipäeval
AITA KANARBIK Sõmeru

84. sünnipäeval
HELLE-MALL MÄNNIK Tõrremäe
MATI NOORMETS Arkna

83. sünnipäeval
ELVE PUIERÄST Lepna
MILVI LIIVER Lepna

82. sünnipäeval
HELLE PIKKOJA Uhtna
TIIU ESKEL Sõmeru
TÕNIS HINNO Tõrma

81. sünnipäeval
TIIT HALDRE Ussimäe
LEMBIT RANDMÄE Ussimäe

75. sünnipäeval
IMBI LEUSKA Taaravainu
MAIDO PAJUSAAR Sõmeru
OSVALD KOKK Lepna
DZINTRA ZJUKOVA Katku
MÄTI PERI Kohala
EVI NEUDORF Sõmeru

70. sünnipäeval
ALEKSANDR TARASSOV Kullaaru
ÜLLE PÄRTEL Kätela

See maailm, mis elab sinus, mis sinuga ühes loodi
on sama vana kui sina ja veidi su enda moodi.

Palju inime, need vallakodanikud!

RICKO LUCAS Vaeküla
ELIAS Uhtna
PATRIK Sõmeru
EIA Tõrma
ADEELE Ussimäe
TOMY Lepna